

הוי דבר שחייבין על זדונו כרת, ועל שגגתו חייבין חטאת. אף כאן, באשם תלוי, אין הוא בא אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, ולאפוקי מעילה, שאין חייבין כרת על זדונו, ואין חייבין חטאת על שגגתו.

ורבי עקיבא שמחייב אשם תלוי על ספק מעילה סבר דלהכי אתא האי גזירה שוה, לומר — מה להלן, בחטאת, דיבר הכתוב בחטאת קבועה, שעני ועשיר שוין בה, אף כאן, באשם תלוי אינו חייב כשהוא מסתפק אם חטא אלא בדבר שחייבין עליו אם עשאו בודאי קרבן קבועה. לאפוקי מי שמתחייב על חטאו בודאי חטאת טומאת מקדש וקדשיו, שקרבן החטאת שמביא החוטא שנכנס כשהוא טמא למקדש או שאכל בשר קודש, קרבן "עולה ויורד" הוא [שהעשיר מביא כשבה או שעירה והעני מביא שני תורים או שני בני יונה והדל ביותר מביא קרבן מנחה].

וכיון שיש צורך בגזירה שוה הזאת לפטור ספק טומאת מקדש וקדשיו מאשם תלוי, שוב אפשר ללמוד לחיובי אשם תלוי בספק מעילה על ידי לימוד של עליון מתחתון, ולא תפריע הגזירה שוה, כיון שהיא נדרשת, כאמור, לגבי ענין אחר.

ורבנן סבירא להו אין גזירה שוה למחצה, ולכן יש לנו ללמוד מהגזירה שוה של אשם תלוי לחטאת, שאין מביאין אשם תלוי אלא בדבר שחייבים על זדונו כרת, ולא על מעילה, שאין זדונו בחיוב כרת.

והוינן בה: ורבי עקיבא נמי, מאי קסבר? והרי אין גזירה שוה למחצה?

ומשנינן: אין הכי נמי שאין גזירה שוה למחצה, והכא, בהא קמפלגי: רבי עקיבא סבר "ואם נפש" כתיב בתחילתה של פרשת אשם תלוי, ואתי היקש של "וי"ו מוסף על ענין ראשון" ומגלה לנו שביחס לספק מעילה אין ללמוד את הגזירה שוה מחטאת לאשם תלוי כדי לפטור ספק מעילה מאשם תלוי, אלא יש להקיש מעילה לאשם תלוי, ולחייבו. ואת הגזירה שוה של אשם תלוי וחטאת יש ללמוד ביחס לטומאת מקדש וקדשיו, שאין חייבין אשם תלוי אלא בדבר ששגגתו קרבן קבועה.

ותו הוינן בה: ורבנן נמי, הכתיב היקשא ד"ואם נפש"?

לימא בהא קמפלגי דמר, רבי עקיבא, סבר היקש עדיף על הלימוד של גזירה שוה. ומר רבנן סבר גזירה שוה עדיף!?

ודחינן: לא. דכולי עלמא סברי דהיקש עדיף, ולכן יש לנו לומר שהלימוד מהגזירה שוה הוא רק למחצה, כדי שלא יתבטל לימוד ההיקש.

אלא, ואמרי לך רבנן, האי היקשא דוי"ו מוסיף על ענין ראשון לא בא כדי לחייב ספק מעילה באשם תלוי, אלא בא ללמד לצד השני תחתון [אשם תלוי] הוא דגמר מעליון [מאשם מעילות], לומר לך, שיש לקנותו לאשם תלוי שיהיה ערך מחירו בכסף שני שקלים, כמו שחייבים לקנות את אשם המעילות במחיר שלא יפחות משני שקלים, דכתיב בו בהדיא "בערך כסף שקלים".